

vilde faae en ganske anden Indgang, naar de ikke kunne ledfages med den Bemærkning fra Tilhørerne, at han sagtens kan tale, da han ikke berøres hverken ved gode eller slette Aar. Jeg troer saaledes, at ikke Lidet vedblivende maa tale for, at man ikke sælger Præsteavlningen bort fra Præstegaardene, men beholder et ikke altfor lidet Jordtilliggende til Præstegaardene. Jeg skal paa den anden Side villig indrømme, at naar Avlingen er for stor, kan den drage Opmærksomheden bort fra, hvad der er Hovedansliggendet og skal fysiske Bedkommende som Livets vigtigste Anliggende for ham. Jeg skal ogsaa gjerne indrømme, at medens maafæe tidligere Geistlighedens gif i Spidsen for Agerdyrkingens Udvikling, turde det dog nu være et stort Spørgsmaal, om Præsterne ikke paa mange Steder i saa Henseende lade ikke saa Lidet tilbage at ønske, og om der ikke er et nationaløkonomisk Tab ved at lade dem beholde en for stor Avling.

Naar vi vilde faste et Blik paa, hvormeget Jordtilliggende der er til Præstegaardene, vilde vi finde, at Antallet af de Tønder Hartkorn, som ere tillagte Præstegaardene, udgjør paa Derne 3,855 og i Sylland 3,527, tilsammen altsaa 7,382. Naar vi spørge, hvorledes det er forbeelt paa de forskjellige Embeder, er det opgjort saaledes af det statistiske Bureau, at af de 1,018 Kald — De vide nu, hvad det er for 1,018 Kald — er der uden Hartkorn paa Derne 50, i Sylland 31, tilsammen 81; paa under 3 Tdr. Hartkorn paa Derne 27, i Sylland 44, tilsammen 71; paa mellem 3 og 4 Tdr. Hartkorn paa Derne 14, i Sylland 30, tilsammen 44; paa mellem 4 og 5 Tdr. paa Derne 27, i Sylland 55, tilsammen 82; paa mellem 5 og 6 Tdr. paa Derne 41, i Sylland 63, tilsammen 104; paa mellem 6 og 7 Tdr. paa Derne 50, i Sylland 75, tilsammen 125; paa mellem 7 og 8 Tdr. paa Derne 47, i Sylland 68, tilsammen 115; paa mellem 8 og 10 Tdr. paa Derne 86, i Sylland 77, tilsammen 163; paa mellem 10 og 12 Tdr. paa Derne 65, i Sylland 56, tilsammen 121, og endelig paa over 12 Tdr. paa Derne 80, i Sylland 32, tilsammen 112. Jeg antager, at et Hartkornstilliggende af omtrent 4 Tdr. Hartkorn vel nogenlunde vil svare til det,

som man maatte ansee for ønskelig for Præstegaardene. Hvis dette er rigtigt, have vi at undersøge, hvormange Kald der er paa over 4 Tdr. Hartkorn, og vi vilde da see, at der paa Derne er 396 og i Sylland 426, med Hensyn til hvilke det altsaa maatte ansees for ønskelig, at deres Jordtilliggende bliver formindsket. Jeg troer imidlertid ikke, at det gaaer an at fastsætte et absolut Salg af Præstegaardenes Jord, selv om man vilde sige, at det først skulde skee ved indtrædende Vacance. Det gaaer ikke an, medens Præsten er i Embedet, da det gjør Indgreb i hans Rettigheder, og jeg troer paa den anden Side, at Erfaringen har vist, at naar et Embedes Lørd skal forsvarligt varetages, maa det, der foretages, skee, naar en Mand er i Embedet. Det vil derfor ikke godt kunne skee ved et almindeligt Paabud om, at det skal gennemføres ved indtrædende Vacance. Derimod vil jeg ansee det for Regjeringens — ibetmindste vil jeg ansee det for min — Pligt at virke hen til, at ved enhver passende Leilighed dette Tilliggende til Præstegaardene kan formindskes. Ved lidt efter lidt, saasnart en gunstig Leilighed tilbyder sig, at bortarvesætte de overflødige Jorder, vil man opnaae det Samme paa en, som jeg troer, i økonomisk Henseende langt mere betryggende Maade, end naar man vilde tage en almindelig Bestemmelse.

Det andet store Spørgsmaal, som møder, naar vi behandle de Geistliges Lønningsforhold, er, hvorvidt man skal bevare Offer og Accidentser, eller hvorvidt Offer og Accidentser skulde forandres til en fast Afgift. Jeg har ikke kunnet bekvemme mig til at foreslaae Offer og Accidentser afløste af et saadant fast Vederlag, der skulde udredes af vedkommende Øbere. Jeg skal villig indrømme, at Offer og Accidentser muligvis, hvor der er nogen Nærighed hos Præsten, kunne give grundet Anledning til Misforstaaelse; men paa den anden Side troer jeg, at i mange Tilfælde bidrager netop Offer og Accidentser til at bevare den levende Følelse hos Sjælesørgeren, at han lever af Menighedens, og at han skal leve for Menigheden, og der turde være saa megen større Anledning til at lægge Vægt paa denne Betragtning, naar — hvad jeg senere skal komme til — Tienden